

POSTANOWIENIE

Dnia 19 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie z wniosku obrońcy oskarżonych **S. H. i G. K.**, o wyłączenie Prezesa SN Zbigniewa Kapińskiego, SSN Adama Rocha i SSN Stanisława Stankiewicza od udziału w rozpoznaniu sprawy, której przedmiotem jest rozpoznanie skargi prokuratora na wyrok uchylający Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 21 października 2025 r., II AKa 346/22,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej, na posiedzeniu w dniu 19 marca 2026 r.,
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł

wyłączyć Prezesa SN Zbigniewa Kapińskiego, SSN Adama Rocha i SSN Stanisława Stankiewicza od udziału w sprawie o rozpoznanie skargi prokuratora na wyrok uchylający, dotyczącej S. H. i G. K., a prowadzonej w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt V KS 5/26.

UZASADNIENIE

Przed Sądem Najwyższym zawisła sprawa V KS 5/26 ze skargi prokuratora na wyrok kasatoryjny Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 21 października 2025 r., II AKa 346/22, dotycząca kilku oskarżonych. Oskarżonymi, których dotyczy skarga prokuratora, są m.in. S. H. i G. K..

Powyższa sprawa została przydzielona do rozpoznania SSN Adamowi Rochowi. Zarządzeniem z dnia 20 lutego 2026 r. sprawa ta została skierowana na

posiedzenie w dniu 9 kwietnia 2026 r. i wyznaczono do jej rozpoznania następujący skład orzekający: Prezes SN Zbigniew Kapiński (przewodniczący); SSN Adam Roch (sprawozdawca); SSN Stanisław Stankiewicz.

Pismem z dnia 4 marca 2026 r. obrońca oskarżonych S. H. i G. K. złożył wniosek o wyłączenie Prezesa SN Zbigniewa Kapińskiego, SSN Adama Rocha i SSN Stanisława Stankiewicza od udziału w rozpoznaniu sprawy V KS 5/26. Obrońca wskazał na powołanie ww. sędziów Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3; dalej: „ustawa nowelizująca KRS”). Powołał się w tym zakresie na stosowne orzecznictwo Sądu Najwyższego i trybunałów międzynarodowych, wskazując, że rozpoznanie sprawy w obecnym składzie będzie prowadziło do zaistnienia uchybienia z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Zwrócił również uwagę, że każdy z ww. Sędziów był już w przeszłości wyłączany od udziału w rozpoznaniu spraw zawisłych przed Sądem Najwyższym z uwagi na procedurę swojego powołania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek okazał się zasadny.

Fakt powołania sędziego Sądu Najwyższego na wniosek wadliwie ukształtowanej KRS stanowi podstawę do jego wyłączenia ze względu na konieczność zapewnienia stronie postępowania dostępu do sądu niezależnego, bezstronnego, ustanowionego ustawą, w rozumieniu konstytucyjnym i konwencyjnym. Ta podstawa wyłączenia dotyczy wszystkich trzech sędziów wyznaczonych do rozpoznania tej sprawy. Sąd Najwyższy, na podstawie art. 87 § 1 ustawy o SN, pozostaje związany uchwałą połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/2020 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7), gdzie stwierdzono, że: „*nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. [...] zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3)*”. Cytowana uchwała ma moc zasady prawnej, co oznacza, że

jest nią związany każdy skład Sądu Najwyższego. Wynikającego z uchwały połączonych Izb stanu rzeczy nie zmieniło orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r. (sygn. akt U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61; Dz. U. 2020, poz. 376). Argumenty na rzecz tej tezy zostały obszernie zreferowane m.in. w postanowieniach Sądu Najwyższego: z dnia 23 listopada 2022 r. I KO 79/21 i I KO 80/21; z dnia 18 stycznia 2023 r., IV KZ 59/21; z dnia 6 lipca 2023 r., IV KO 14/23; czy w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2023 r., V KK 17/23, a Sąd Najwyższy orzekający w tej sprawie je podziela.

Stanowisko zawarte w uchwale połączonych Izb Sądu Najwyższego zostało następnie potwierdzone w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r. I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22). Jest ono także aprobowane w kolejnych orzeczeniach (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22, OSNP 2022, z. 10, poz. 95; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 października 2021 r., II KO 30/21; z dnia 19 stycznia 2023 r., I KK 240/22; z dnia 14 stycznia 2025 r., III KK 436/24; z dnia 15 stycznia 2025 r., I KO 127/24; z dnia 17 stycznia 2025 r., IV KK 458/24; wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 lutego 2024 r., II KK 627/23; z dnia 18 grudnia 2024 r., II KO 84/24; z dnia 16 stycznia 2025 r., II KK 322/24; z dnia 17 grudnia 2025 r., I KK 359/25; z dnia 7 stycznia 2026 r., II KK 433/25).

Ponadto, zgodnie z wyrokiem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie *Reczkowicz p. Polsce* (skarga nr 43447/19) udział w procesie powoływania sędziów Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym w trybie ustawy nowelizującej (w efekcie czego organ ten nie był niezależny od władzy wykonawczej i ustawodawczej) powoduje, że sąd z udziałem tak powołanego sędziego nie stanowi w konkretnej sprawie niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC (pkt 284 – szerzej w tym zakresie m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; stanowisko potwierdzone także w wyroku ETPCz z dnia 8 listopada 2021 r., *Dolińska-Ficek i Ozimek p. Polsce*, skargi nr 49868/19 i 57511/19, wyroku ETPCz z dnia 3 lutego 2022 r., *Advance Pharma Sp. z o.o. p. Polsce*, skarga nr 1469/20 oraz wyroku pilotażowym ETPCz z dnia 23 listopada 2023 r., *Wałęsa p. Polsce*, skarga nr 50849/21).

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[J.J.]

[r.g.]

Małgorzata Wąsek-Wiaderek